

Nr 165.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bidrag till barnhem; given Stockholms slott den 8 mars 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

GUSTAF.

Eije Mossberg.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför statsrådet Mossberg följande.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under femte huvudtiteln, punkterna 96 och 97, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1946/47 beräkna

dels till bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem ett reservationsanslag av 600 000 kronor,

dels ock till bidrag till driften av barnhem ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

Jag anhåller nu att till fortsatt behandling få upptaga hithörande spörsmål.

1:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem, reservationsanslag.** För ändamålet har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1946. 1 saml. Nr 165.

En av huvudfrågorna vid den revidering av barnvårdslagstiftningen, som trätt i kraft den 1 januari 1946, gäller barnvårdsanstalterna. Avsikten med lagändringen i denna del var att skapa garanti för att barnhem inrättas i erforderlig utsträckning och att hemmens ekonomi säkerställas. Enligt 40 och 80 a §§ barnvårdslagen skall Kungl. Maj:t, efter förslag av vederbörande landsting och stad, fastställa plan för barnhemsvårdens ordnande inom varje landstingsområde och stad, som icke deltagar i landsting. I kungörelse den 22 juni 1945 (nr 507) ha bestämmelser meddelats om statsbidrag till uppförande eller inrättande av barnhem. Sådant statsbidrag må enligt 1 § utgå till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan beträffande barnhem, som upptagits i berörda plan för barnhemsvårdens ordnande. Statsbidraget må utgå med högst tre fjärdedelar av de faktiska kostnaderna för barnhemmets inrättande, dock högst 4 500 kronor för vårdplats, om nybyggnad för barnhemmet uppföres, högst 3 000 kronor för vårdplats, om befintlig byggnad för ändamålet inköpes och ombygges, samt högst 2 000 kronor för vårdplats, om i vederbörandes ägo befintlig byggnad tages i anspråk (2 §). Ansökningsärende av förevarande slag beredes av socialstyrelsen och avgöres av Kungl. Maj:t. Enligt 6 § må beviljat statsbidrag icke utbetalas, förrän barnhemmet blivit genom socialstyrelsens försorg avsynat och godkänt samt styrelsen granskat räkenskaperna över anskaffningskostnaden.

Genom beslut den 1 februari 1946 har Kungl. Maj:t för vissa bestämda tider — dock minst fem år — räknat från och med den 1 januari 1946 fastställt planer för barnhemsvårdens ordnande inom de särskilda landstingsområdena och städerna utom landsting.

I skrivelse den 27 februari 1946 har *socialstyrelsen* hemställt, att för budgetåret 1946/47 måtte till bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem anvisas ett reservationsanslag av 3 551 850 kronor. Häri ingå kostnaderna för statsbidrag, med i statsbidragskungörelsen angivna högsta belopp, till nyinrättande av dels samtliga de barnhem, som i planerna beräknas vara färdiga under åren 1946 och 1947, nämligen ett respektive 28, dels ett hem, som enligt vederbörlig plan skall färdigställas snarast möjligt, och dels ett hem, beträffande vars färdigställande icke i planen angivits någon närmare tidpunkt. I beloppet ingå även de beräknade kostnaderna för statsbidrag till ändringsarbeten beträffande sju barnhem inom Kopparbergs läns landstingsområde, vilka arbeten i planen förutsättas bliva utförda under år 1946.

Föredraganden.

Det belopp, varmed enligt socialstyrelsens förslag ifrågavarande anslag skall uppföras för budgetåret 1946/47, synes vara för högt beräknat. Hänsyn har sålunda icke tagits till det för innevarande budgetår för samma ändamål anvisade anslaget å 300 000 kronor. Vidare avser det av socialstyrelsen föreslagna beloppet ett maximalt behov av medel för statsbidrag till anord-

nande av samtliga barnhem, vilka enligt planerna beräknas vara färdiga under kalenderåret 1947. Man torde, bland annat med hänsyn till det trängda läget på byggnadsmarknaden, kunna utgå från att vissa av dessa hem icke hinna färdigställas förrän efter utgången av budgetåret 1946/47. Några säkra hållpunkter för beräkningen av det ytterligare medelsbehovet under nästa budgetår för statsbidrag till anordnande av barnhem finnas därför icke. För egen del förordar jag, att anslagsbeloppet bestämmes till 2 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem*
för budgetåret 1946/47 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 2 000 000.

2:o) **Bidrag till driften av barnhem, förslagsanslag.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 750 000 kronor. Från detta anslag bestridas kostnaderna för statsbidrag jämlikt kungörelsen den 22 juni 1945 (nr 508) om statsbidrag till driften av barnhem. Enligt 1 § må sådant statsbidrag utgå till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan beträffande barnhem, som upptagits i sådan plan för barnhemsvårdens ordnande, varom förmäles i 40 § barnavårdslagen. Som villkor för statsbidragets åtnjutande gäller, att vårdavgifter icke få uttagas med högre belopp än de i statsbidragskungörelsen angivna. Statsbidraget utgör i allmänhet 1 krona 50 öre för dag och intaget barn, varvid i mödrahem av vårdhemstyp samma statsbidrag skall utgå för väntande moder och för moder, som vårdas tillsammans med sitt späda barn. För mödrahem av hemskoletyp utgör dock statsbidraget 3 kronor 50 öre för dag och väntande moder eller moder med barn. Ansökning om statsbidrag prövas av socialstyrelsen. Beviljat statsbidrag utbetalas halvårsvis i efterskott.

Sedan Kungl. Maj:t den 1 februari 1946 fastställt planerna för barnhemsvårdens ordnande inom landstingsområden och städer utom landsting, har *socialstyrelsen* i skrivelse den 27 samma månad beräknat medelsbehovet under nästa budgetår för bidrag till driften av barnhem och i anslutning härtill hemställt, att för nästa budgetår för ändamålet måtte anvisas ett förslagsanslag av 2 868 535 kronor. Beträffande nämnda beräkning anför styrelsen följande.

Kungl. Maj:t har i planerna icke utsagt antalet platser vid de olika redan nu befintliga barnhemmen. Vid uppskattningen av det statliga driftbidraget har styrelsen räknat med det platsantal, som styrelsen upptagit i sina förslag till planer. En viss reglering av platsantalet kan emellertid förväntas i samband med socialstyrelsens granskning av ansökningarna om driftbidrag, varför siffrorna i tablån över medelsbehoven till bidrag till driften av barnhem i viss mån måste anses preliminära.

Föredraganden.

Socialstyrelsens beräkning av medelsbehovet under nästa budgetår för de statliga bidragen till driften av barnhem torde i huvudsak kunna läggas till grund för anslagsäskandet. Med hänsyn till att beräkningen även efter fastställandet av planerna för barnhemsvårdens ordnande är i viss mån osäker torde emellertid det av socialstyrelsen föreslagna anslagsbeloppet kunna avrundas till 2 500 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av barnhem* för budgetåret 1946/47 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2 500 000.

Med bifall till vad föredragande statsrådet sålunda under punkterna 1:o) och 2:o) med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Bengt Söderqvist.